

MODERNİZM SONRASI YENİ GERÇEKLİK

Aytuğ Mermer Üzümlü*

Özet

Toplum ekonomik, dini, politik ve aile gibi kurumlarından oluşan, bireylerin bu kurumlar etrafında iş birliği yaptığı ya da çatıştığı yerdir. Toplumun bu anlamından yola çıkarak toplumu biçimlendiren bireylerin edimleri olduğu sonucuna varılmaktadır. Başka bir deyişle bahsi geçen kurumlara bireylerin dahlinin ne yönde olduğuna göre kurumların yapısı değişmekte, bu değişim toplumun tümüne sirayet etmektedir. Fakat dünya sahnesi eş zamanlı olarak birçok değişime mekân olmuştur. Bilimsel ve teknolojik gelişmeler ile beraberinde getirdikleri, bu kez bireyi dönüşüme ayak uydurmaya zorlamıştır. Küreselleşme, endüstrileşme, kentleşme, iletişim teknolojileri ile bireylerde fitili ateşlenen değişim ile önce modernizmle bir kalıba sokulmak istenen rasyonel bireyin, postmodernizmle öngörülebilirliğini kaybetmesi sonucunu doğurmuştur. Çalışmanın temel iddiası modernizmle beraber standardize edilebileceği varsayılan toplumsal yapıların modern sonrasında planlanamaz bir biçimde ve öncekinden oldukça farklı olan yeni gerçeklik yarattığıdır. Bu çalışmada bireyin modernizmle başlayan değişimi ve modern sonrasında ortaya çıkan dönüşümü yeni gerçeklik bağlamında iletişimsel boyutlarıyla derlenmektedir.

Anahtar Kelimeler: İletişim, Modernite, Yeni Gerçeklik

*Sorumlu Yazar: Doç. Dr. Amasya Üniversitesi, Sosyal Bilimler MYO, Pazarlama ve Reklamcılık Bölümü.
aytug.mermer@amasya.edu.tr. ORCID ID: 0000-0001-6410-4974

Geliş Tarihi: 26.01.2023 Kabul Tarihi: 12.02.2023 Yayın Tarihi: 28.02.2023

Atıf Bilgisi / Reference Information

Üzümlü, A. M. (2023). Modernizm Sonrası Yeni Gerçeklik. Türkiye Medya Akademisi Dergisi. Cilt: 3 Sayı:5, s. 276-306. <https://doi.org/10.5281/zenodo.7648265>

Finansal destek var mı? Varsa, finansal destek kaynağını belirtiniz. (Cevaplanması zorunludur): Hayır
Çıkar çatışması var mı? Varsa belirtiniz. (Cevaplanması zorunludur): Yok
Teşekkür açıklaması var mı? Varsa belirtiniz. (Cevaplanması zorunludur): Yok

THE NEW REALITY FROM MODERN TO POSTMODERN

Aytuğ Mermer Üzümlü*

Abstract

Society is the place where individuals cooperate or conflict around these institutions, consisting of economic, religious, political and family institutions. Based on this meaning, it is concluded that it is the actions of individuals that shape the society. In other words, the structure of the institutions changes according to the way the individuals are involved in the mentioned institutions, and this change spreads to the whole society. But the world stage has been the venue for many changes in the same century. Scientific and technological developments and what they brought with them, this time forced the individual to keep up with the transformation. Globalization, industrialization, urbanization, and the change that sparked in individuals with communication technologies resulted in the loss of the predictability of the rational individual, who first wanted to be molded with modernism, with postmodernism. The main claim of the study is that the social structures that are supposed to be standardized with modernism created a new reality that is quite different from the previous one and in an unplanned way after the modernity. In this study, the change of the individual that started with modernism and the transformation that emerged after modernism are compiled with their communicative dimensions in the context of new reality.

Keywords: *Communication, Modernity, New Reality*

*Corresponding Author: Assoc. Prof. Dr. Amasya University, Social Sciences Vocational School, Department of Marketing and Advertisement. aytug.mermer@amasya.edu.tr. ORCID ID: 0000-0001-6410-4974

Received Date: 26.01.2023 Accepted Date: 12.02.2023 Published Date: 28.02.2023

Is there financial support? Indicate the source of financial support, if any. (Must be answered): No

Is there a conflict of interest? If so, please specify. (Must be answered): No

Is there a thank you explanation? If so, please specify. (Must be answered): No

GİRİŞ

Dünya, gelenekselden modern bir mekân olmaya doğru ilerlerken insanoğluna birçok imkân sunmuştur. Eğitim, sağlık, iletişim, hukuk alanlarında insanoğlu önceki dönemlerde hayalini bile kuramadığı olanaklara kavuşmuş, planlanabilir ve öngörülebilir toplum projesi ile geleneksel yapılar birer birer eski değerini kaybetmeye başlamıştır. Aydınlanma ile görünür hale gelen eleştirel paradigmanın, insanlığı batıl inançlardan ve mitlerden arındıracağı yönündeki bakışı, bilim ile insanlığın her gün daha iyiye ulaşılacağı umudunu da beraberinde getirmiştir. Bu umudu besleyen sanayi devrimini izleyen süreçte birbiri ardına ortaya çıkan buluşların yaşamı kolaylaştırarak insanın doğa karşısında galip gelmesine yardımcı olmasındır.

Özellikle 20. yüzyılın son çeyreğinde yaşanan teknolojik gelişmeler, finansal kaynakların keşfi, tıbbi buluşlar ve kitle iletişim olanaklarının insan hayatını daha ileri bir noktaya taşımak için hizmet edeceği öngörülürken, insanlık ansızın dünya savaşları ve krizlerle yüz yüze gelmiştir. Modernizm ile insan aklının her sorunu çözebileceğine dair yaygın inanç; çevre kirliliği, atom bombası, nükleer ve kimyasal silahlar gibi “beklenmedik” patolojiler, bilimin uçsuz bucaksız ilerleyişinin toplumsal yapıya “beklenmedik” olumsuz tesiri (Mermer, 2017, s. 696) konu ile ilgili çalışan birçok düşünürün dikkatine mazhar olmuştur.

Weber’e (2014) göre modernitenin en temel özelliği bireylere sunduğu seçme özgürlüğüdür. Fakat bu seçme özgürlüğü aynı zamanda bir paradoks olarak bireyde “anlam kaybı” ve “özgürlük kaybı” yaratmıştır. Weber modernitenin patolojileri olarak bu iki kavramı ortaya koyarken modernite ile eş zamanlı ortaya çıktıklarını ifade etmektedir. Benzer şekilde sistem ve hayat alanı ve onların etkileşim mekânı arasındaki farklılıkların nasıl kurumsallaştığını ele alındığında bu iki alandaki ayrımın her geçen gün belirgin hale gelmesi ile sistemde özgürlüğün kaybı, hayat alanının kolonizasyonu ile de bireyde anlamın kaybolması baş göstermiştir (Habermas, 1987, s. 112-199). Weber’in anlam kaybı ve özgürlük kaybı olarak nitelediği kavramlar esasen bireyin modernite ile

baş etme sürecinde ortaya çıkmıştır. Habermas'a (1997, s. 247) göre özgürlük kaybı bireyin bürokratizasyonu ile görünür hale gelmekteyken, anlam kaybı gelenekselden moderne dönüşüm sürecindeki bireyin araçsal rasyonaliteye tabi değer alanlarında gözlenmektedir. Weber bu kavramları daha açık ifade etmek için 'dünyanın tatsızlaşması' deyimini kullanmıştır. Weber (2014, s. 336) "işine tüm maddi ve manevi varlığıyla zincirlenmiş" durumda olan modern bireyin bürokratizasyonu sonucunu doğuran anlam kaybını selamet dinlerin anlam sunmadaki tekeli yitirmesine bağlamaktadır. Bilime övgü bireyleri moderniteye kadar taşıyabilmiş, fakat gelinen noktada din kadar sarmalayamamıştır. Weber'e göre din birbiriyle çatışan değerleri yargılayıp, pratik ve toplumsal sorunları aydınlatılabile de nesnelliğini kaybetmeden kolektif anlam sunma konusunda yetersiz kalmıştır. Modern hukuk yine modern birey için anlam yaratabilme potansiyeli taşısa da dinlerin sunduğu iç motivasyondan ziyade dışsal bir motivasyonla bunu yapabilmekte, dolayısıyla etkisi sürekli olamamaktadır. Sanat deneyimi ise öznel anlamlar taşımaları sebebiyle kapsayıcı ve kolektif bir açılım sunamamaktadır.

Dolayısıyla Weber'in ifadesiyle bilim, sanat ve hukuk dinin bıraktığı boşluğu doldurmaya muktedir olamamıştır. Bir anlam sunma çabaları din karşısında kısmi ve bireysel kalmaktadır. "Böylece formal rasyonalitenin gelişmesiyle zayıflayan modern toplumdaki anlam bütünü, işlevsel olarak diğer kurumsal bütünlüklerden farklılaşmaya başlamıştır" (Schlucter, 1989, s. 80) Bu aşamada bireylerin karşısına iki boyutlu bir sekülerizasyon çıkmaktadır. Bunlar bireylerdeki dünya görüşü ve kurumların işleyişi ile ilgilidir. Sekülerizasyonun modern bireydeki yansıması artık dini inanışların ve yaşam tarzının modern dünyaya entegrasyonun güçlüğüne bağlı olarak alternatif hayat yorumları ve daha öznel yaşam tarzları ortaya çıkmıştır. Kurumsal sekülerizasyon yansıması ise, artık kolektif bir uzlaşıya dayanmayan dini ilkeler ile toplumsal pratikler örtüşmediğinde depolitizasyon sonucunu doğurabilecektir. Her ne kadar "modernite ile değer düzeyinde dini değerlerin seküler değerlerle; bilinç düzeyinde, öbür dünyaya yönelik tavırların dünyevi tavırlarla; kurumsal düzeydeyse dini kurumların ekonomik kurumlarla yer değiştirdiği" (Alexander, 1983) gözlenirse de dinin hala modern insan için anlam yaratmaya muktedir olduğu ifade edilmektedir. Modernitenin din ile ilişkisi süreç içinde

dinlerin kendilerini özellikle kamusal alanda tanınır hale getirip getiremeyecekleri (Casanova, 1994) üzerinden yeniden okunabilecektir. Ayrıca ortaya çıkan değer boşlukları, yeni davranış biçimleri, üretim tüketim orantısının bozulması, marjinallik, işsizlik, boşanma oranlarının artması, şiddet, etnik gruplaşmalar vs. değişimlerin bu süreç ile yakından bağlantılı olduğu da göz ardı edilmemektedir.

Weber'in özgürlük kaybı olarak ifade ettiği değişim, modern bireyin farkında olmadan kabullendiği bir duruma doğru evrilmiştir. Birçok ülkede yasal düzenlemelerle toplumsal ölçekte özgürlük kaybı yaratılmış, kurumsal düzenlemeler de bu kayba eşlik etmiştir. Güvenlik kameralarından, GPS cihazlarına, telefon dinlemelerinden canlı takiplere kadar teknolojinin sunduğu imkanlar beraberinde özgürlük kaybını getirmiştir. Bauman ve Lyon (2016) bu durumu yeni kamusal alanın oluşumu ile mahremiyet kaybı ve anonimliğin yaratımı olarak değerlendirmektedir. Onlara göre mahrem olan birçok şey artık kamusal alanda yapılabilmekte ve kamusal tüketim ürünü niteliğine bürünmektedir. Özellikle dijitalleşme yardımıyla internette bir kez var olmuş bir bilgi, sayısız sunucunun herhangi birinde kayıtlı kalacağından unutulması da bir o kadar güçleştirecektir. Anonimlikteki bu aşınmanın sebebi, her yere yayılmış olan sosyal medya hizmetleri, ucuz cep telefonu kameraları, internetteki ücretsiz fotoğraf ve video siteleri ve belki hepsinden önemlisi insanların neyin kamusal neyin mahrem olması gerektiği konusundaki anlayışlarının değişmesidir.

Gelinen noktada özgürlük kaybını ele alırken mahremiyet kaybını da ele almak gerekmektedir. Zira John Locke'un ifade ettiği şekilde insanın üç temel hakkı hayat, özgürlük ve mahremiyettir. Modernitenin bireylere daha fazla özgürleşme alanını sunduğu iddia edilse de sonuç tam aksi olmuştur. Warren ve Brandeis'in (1970) "mahremiyete yönelik saldırılar" olarak nitelediği netice toplumdaki bireylerin yalnız başına olma ve dokunulmaz bir kişiliğe sahip olma hakkını ihlal etmektedir. Böylelikle "mahremiyete yönelik saldırılar, insanların dilediğini yapma özgürlüğüne yönelik müdahaleler olarak değerlendirilmektedir" (Manning, 1997, s. 818). Mill (2000)'e göre mahremiyete yönelik ihlaller, bireysel yaşantıyı ve bireyselliği zayıflatarak toplumu

ortalama kimselerden oluşan bir bütün haline getirmektedir. Kamusal alanda daha fazla vakit geçiren birey, hayatının her parçasını diğerleriyle paylaşmaktayken, söylem ve eylemlerinin kamusal denetleme altında olduğunu bildiğinden bireyselliğini yitirerek ortalama bir kişiye dönüşmektedir.

Modernite sonrası Fordist üretim tarzının esnek üretime doğru dönüşmesinin bireyleri daha özgür kılacağı zannedilse de esnek çalışma şeklinin aslında mevcut denetim ve gözetimi daha da artırıp yoğunlaştırmakta olduğu ileri sürülmektedir. Sennett (2002, s. 61) “yapılan çok sayıda araştırmanın bir büro bünyesinde çalışmayanlar üzerindeki gözetimin, işyeri ortamında bir arada bulunanlardan daha yoğun olduğunu gösterdiğini, yukarıdan aşağıya işleyen yeni bir denetim ve gözetimin ortaya çıktığını” ifade etmektedir. Bu durum zaman içinde gözetim toplumu kavramı ile anılmaya başlanmıştır. Gözetim toplumu kavramını ilk olarak kullanan Gary T. Marx, Orwell’ın 1984 adlı eserinde görünür kıldığı pratiklerin çağdaş toplumlarda ne şekilde hayat bulduğunu ortaya koymaktadır (Marx, 1985, s. 21-26). Ona göre (akt: Wood, 2009, s. 179) “toplumsal dönüşüm sonucu gelinen noktada modern toplumlarda iktidarlar, geçmiş toplumsal düzende olduğu gibi gözetim yoluyla denetleme amacına sahip bulunmakta fakat bu amacı ‘yeni gözetim’ olarak adlandırılabilir elektronik mecralarla yapmaktadır”. Bantham’ın Panoptikon metaforunu modern toplumda gözetimi anlatmak için kullanan Foucault (1992, s. 245-285), görünürlüğün esasen bir tuzak olduğunu ifade etmektedir. Nasıl ki panoptikonda mahkûm görülmekte ama görememekteyse, çağdaş toplumda da bireyler bu yöntemle edilgen konuma itmektedir. Dahası çoğu zaman bireyi denetleyen mekanizma, bireyin birileri tarafından izlendiğini bilmenin verdiği otokontrol halidir (Mermer Üzümlü, 2020, s. 38).

Charles Taylor, Modernliğin Sıkıntıları (1995) adlı eserinde modernite ve sonrası ortaya çıkan sorunları üç temel başlık altında incelemiştir. Bunlar bireycilik, araçsal aklın önem kazanması ve ortak bir siyasi proje yokluğudur. Taylor ilk olarak bireycilik kavramının modernliğin bir getirisi olduğunu fakat yanlış yorumlandığını ifade etmektedir. Zira ona göre, insanı insan yapan özellik onun diğer insanlarla birlikte

olmasıdır. Aksi halde bir yaban olacaktır. Dolayısıyla insanı toplumdan azade olarak ele almak mümkün değildir. Oysaki bireycilik, şahısların içinde var oldukları topluma olan bağlılıklarını yok sayan bir bakışa sahiptir. Böylece “rasyonel birey, karşısında bulunan kimseler ile özgür iradeye dayalı sözleşme ilişkilerine girdiği ön kabulünden yola çıkarak atomist bir model ile iletişim kurmaktadır. Bu model çerçevesinde toplum, kendi bireysel hedefleri peşinde koşan, birbirinden bağımsız kimselerin içinde yarıştığı ve iş birliğine girdikleri bir ortam olarak kavramlaştırılmaktadır” (Cohen, 2000, s. 285-288). Bireyciliği açarken Taylor (1995, s. 12-40) özellikle ekip çalışması, iş birliği ve hatta vefa ve kahramanlığın günümüz toplumlarında çok işlevsel bulunmadığını örneğin Orta Çağda bir savaşçının sağ kolu olmanın çok onurlu bir kimlik olduğunu fakat günümüzde bu kişilerin hizmetçi olarak görülerek saygı duyulmadığını ifade etmektedir. Geçmişte bireyler nitelikleri ölçüsünde statülerde varlık göstermekteyken, modern sonrası toplumlarda kişiler belli statülerde olmayı istemekte, farklı sınıflarda olmayı küçük görmekte ve fakat kendine layık gördüğü statü için de erdemli bir mücadele içine girmemektedir. Geçmişte en yozlaşmış aristokrat toplumlarda bile, Hegel'in ilk efendi için tasvir ettiği türden kanlı bir mücadelede hayatını ortaya koymaya hazır olmak aristokratlık gereği idi. O nedenle savaş aristokrat yaşam tarzı için merkezi önemdeydi; ama savaş, her zaman “ekonomik bakımdan en uygun olan değildir”. “O nedenle aristokrat savaşçıyı tutkularının soyluluğuna ikna etme ve onu çabası kendisinin ve öteki insanların zenginleştirilmesine hizmet eden barışçı bir iş adamına dönüştürmek çok daha akıllıca bir şeydi” (Fukuyama, 1999, s. 233). Bu nedenle günümüz bireyci insanını Fukuyama son insan olarak tanımlamaktadır. Özelliklerini işe şu şekilde sıralamaktadır (1999, s. 22): “soğukkanlı bir şekilde uzun vadeli öz çıkarlarını hesaplayarak çok sayıdaki küçük ihtiyaçlarını tatmin etmekle günlerini geçirmektedir. Bu insanın başkalarından daha fazla kabul görme arzusu yoktur, oysa bu ihtiyaç duyulmadan mükemmellik ve başarıya ulaşmak mümkün değildir. Mutluluğundan hoşnut olan ve küçük ihtiyaçların üzerine yükselemekten utanç bile duymayan son insan artık insan olmaktan çıkmıştır.”

Taylor (1995), araçsal aklın önem kazanmasını modernliğin diğer bir sıkıntısı olarak ele almaktadır. Taylor da Weber gibi akılı ikiye bölmüştür. Amaçsal akıl ve araçsal

akıl. Araçsal akılı özetle maksimum verimlilik, minimum maliyet olarak iktisadi açıdan açıklamak mümkündür. Birey araçsal aklını kullandıkça yaşamasının amacı olan faydayı maksimize edebilmektedir. Böylelikle birey çevresindeki varlıkların kendi amacına hizmet için var olduğu düşüncesiyle özgürleştiğini varsaymak hatasına düşmektedir. Oysa araçsal akıl yaşam alanların bölünmesine neden olmaktadır. Birey kimi eyleminde araçsal, kimi eyleminde amaçsal aklını kullanarak hareket etmek durumunda kalmaktadır. Taylor burada günümüzde kazanım olarak addettiğimiz şeylerin esasında yıkım olduğuna dikkat çekmektedir. Katı olan her şeyin buharlaştığını ifade eden Taylor, geçmişte önem verilen çoğu şeyin yerini taklitlerinin aldığı altını çizmektedir.

Ortak bir siyasi proje yokluğunu da modernliğin üçüncü sıkıntısı olarak gören Taylor'a göre siyasi düzen her şeyi olması gerektiği gibi düzenlediğinden siyasal katılım azalmaktadır. Artık bireyler, bir şeyleri düzeltmek için çaba harcamak yerine evlerinde oturup bu düzenli hayatın keyfini sürmektedir. Bu da dolaylı olarak aslında bir özgürlük kaybına neden olmaktadır. Bu düzende birey kamusal alana yabancılaşmakta ve buna bağlı olarak da gelecek üzerinde siyasal denetimini yitirmektedir.

Çalışma modernite ile yapılandırılıp standardize edilebileceği düşünülen toplumsal mekanizmaların modern sonrası süreçte öngörülemez bir yeni gerçeklik oluştuğu iddiasını taşımaktadır. Çalışmanın amacı bireyin yaşadığı değişimler karşısında nasıl dönüştüğü ve bu dönüşümün toplumsal yapıları nasıl etkilediği ana başlıklar halinde ele almaktır. Çalışma literatür taramasının ardından düşünürlerin modernite ve modernite sonrası ortaya çıktığı iddia edilen yeni yaşayış biçimlerine dair görüşlerinin derlenmesiyle oluşturulmuştur. Çalışmanın hipotezi günümüz dünyasında birçok alanda gözlemlenebilecek yeni bir gerçeklik anlayışının tespit edilebilir oluşudur. Kantitatif veriler ışığında yapılmayan bu çalışmada ucu açık yorumlamalar çalışmanın bulguları olarak öne çıkmaktadır. Zira takip eden bölümlerde fikirleri ifade edilen düşünürlerin her birinin bu çalışmada yeni gerçeklik olarak adlandırılan kavrama dair farklı adlandırmaları bulunmaktadır. Çalışmanın sonucu olarak toplumsal yapılar ve iletişim pratikleri

modernizmle başlayan, modern sonrasında ise beklendiği şekilde sonuç vermeyen bir formda yeni gerçeklik kavramı ile açıklanmakta, özellikleri ve etkileri tartışılmaktadır.

Modernden Modern Sonrasına Yeni Gerçekçilik

Bir kültürel dönüşüm projesi olarak görünür hale gelen modernizm kavramı, “18. yüzyılda Aydınlanma ile birlikte Batı’da kullanılmaya başlayan ve modern kapitalist-endüstriyel devletin gelişimine paralel geleneksel düzenin zıddı ilerlemenin, ekonomik ve idari rasyonalizasyonun ve sosyal dünyanın farklılaşmasının vuku bulduğu bir durumu” (Sarıbay, 2001, s. 4-5) tanımlamaktadır. Gelişen teknoloji, değişen düzen, işlevleri yeniden tanımlanan kurumlar ile imajlar, algılar ve yanılısalar, modernizm ile insanları gerçekliği tekrar tanımlamaya götürmüştür. Bu aşamada bireyler ya ortaya çıkmış imaj, görüntü doğrultusunda gerçekliği tekrar ele almak ihtiyacı hissetmiş ya da imajın kendisine yeni gerçeklik olarak bakmıştır. Başka bir deyişle modernizm ilerlemeci tarih anlayışına dayanan, gelişmeci, bilimci, rasyonel tavra sahip ve dolayısıyla herkes için geçerli bir doğru fikrine sabitlenmiş bir düşüncenin yansımasıdır. Modern sonrasında ise hakikat fikri görüntünün arkasında kalmış, sınırsız sayıdaki kopya ve dış görünüş özün ve gerçeğin yerini almıştır. Hakikat bir yanılısma ve eğlenceden ibaret olmaya başlamıştır (Debord, 2012, s. 34). Bu çalışmada ele alınan yeni gerçeklik kavramını farklı düşünürler farklı sözcüklerle ifade etmektedir. Bauman “akışkanlık”, Baudrillard “hiper gerçeklik”, Keyes “post-truth”, Berman “katı olanın buharlaşması” gibi kavramlar ve metaforlarla ile bugün durduğumuz noktadaki gerçeklik kavramını tartışmaya açmışlardır.

Düşünürlerin gerçekliğin günümüzdeki formunu ifade edebilmek için geliştirdikleri kavramlar arasından en popüler olan Oxford Dictionary tarafından 2016’da yılın kelimesi seçilen “post-truth” dur. Ralph Keyes’in 2004 yılında hakikat sonrası çağın özelliklerini ifade etmek için ilk kez kullandığı post-truth kavramı Oxford Living Dictionaries’de “kamuoyunun nesnel olgulardan ziyade kişisel duygu ve inançlar tarafından belirlenmesi” şeklinde tanımlanmaktadır. Baudrillard (2011, s. 16-20) ise

simulakr kavramı ile bireyler için gerçekliğin tamamen yok olduğu ve insanların artık imge yanılısma ve simulasyonu yaşadığı ifade etmektedir. Ona göre simulakr, gerçeğin yerine geçmemekte bilakis; “gönderenden yoksun ve nerede başlayıp nerede bittiği bilinmeyen, hiçbir şeyin durduramadığı bir kapalı devre içinde, gerçeğin değil yalnızca kendi kendinin yerine geçebilen” şeydir. Yani günümüz bireyinin hakikat fikrinin önünde, gerçekliğin yok edilmiş olması gibi bir engel durmaktadır. Gerçeği yok edip yerine geçmiş olan ise hipergerçektir. Taklit, bir simülasyon değildir. Oysa simülasyonda artık sahte ve hakiki gibi iki ayrı şey yoktur. Gerçeğin tüm göstergelerine sahip olan simülasyon gerçekliği yok edince artık o gerçekliği imgelemenin imkânı da ortadan kalkmaktadır. Farklı düşünürlerce bugün bireyin içinde bulunduğu gerçeklik isimlendirilmeye çalışılmaktadır. Ortak olan ise modernitenin tek ve katıksız gerçeğinin günümüzde karşılık bulamadığıdır. Bu çalışmada yeni gerçeklik olarak isimlendirilen iletişimsel dönüşümün nedenleri ve sonuçları çalışmanın devamında ele alınmaktadır.

Aile ve İlişkiler

“Uzaktaki atalarımızın işi kolaydı. Tıpkı en yakınları gibi beşikten mezara kadar birbirleriyle aynı civarda, birbirlerine ulaşabilecekleri ve birbirlerini kolaylıkla görebilecekleri şekilde mekanlarda yaşıyorlardı. Bu onları hem koruyan bir koza yaratıyordu hem de dünyaya dair tutumlarını sabit kimliklerle ifade etmelerine imkân sağlıyordu.”

Zygmunt Bauman

Bireyin yaşamında içine doğduğu evin üyelerinin ona sağladığı sevgi ve güvence onun hayatla ilişkisini belirlemektedir. Aile üyeleriyle kurduğu ilişki ile doğru orantılı olarak toplumsal ilişki biçimleri ortaya çıkmaktadır. Fakat toplumsal değişim esnasında toplumun ailenin karşılaştığı güçlüklerin üstesinden gelebilmesine yardımcı olacak olanakları, hizmetleri ve güvenceyi sağlayabilmesi gerekmektedir. Geleneksel toplumun aile modeli geniş aile olarak yapılanmıştır. Geniş aile ikiden fazla kuşağın ve tüm kardeşlerin bir arada yaşamalarını ifade etmektedir. Endüstri toplumu yönünde değişme sürecinin ilk aşamasında geniş aile içerisinde evlenen kardeşlerin ayrı eve çıkmalarıyla değişen aile yapısı; ikinci aşamada sadece karı, koca ve evlenmemiş çocukların aynı çatı altında yaşamalarını ifade eden çekirdek ailenin günümüzün yaygın aile tipi olmasıyla

yeni bir hal almıştır. Bu süreçte ailelerin sahip olduğu çocuk sayısı da azalmıştır. Geniş aileden çekirdek aileye geçiş sürecinde boşanma oranları artmış ve bu artışla beraber endüstri toplumları parçalanmış aile sorunuyla karşı karşıya kalmıştır. Parçalanmış aile, evlenmemiş çocukların anne babadan herhangi birisiyle yaşadığı aile tipidir. Toplumun en sağlam kurumlarından sayılan ailede süreksizleşen ilişkiler bağlamında çatırdamalar başgösterirken, komşuluk ilişkileri, iş ilişkileri, arkadaşlık ve duygusal ilişkilerin bu durumdan nasibini almaması mümkün değildir. Geçmişte bireyler için öncelikli kavram aileyken, günümüzde kariyer onun önüne geçmiştir.

Kendini gerçekleştirme kültürü, çoğu insanın kendilerini aşan meseleleri geri plana alarak kariyerlerini devam ettirmek uğruna sevgililerini, çocuklarını düşünmeden terk edebilmesini sağlamıştır (Taylor, 1995). Sennett’ de Karakter Aşınması (2002) adlı eserinde başarılı bir kariyerle, mutlu bir aileyi karşı karşıya getirerek günümüz bireyinin aileye kıyasla kariyere öncelik tanıma halinin üzerinde durmaktadır. Umberto Eco ise Gülün Adı (2019) eserinde “aşk teması hissetmekten başka bir şey değildir” sözleriyle günümüz ilişki anlayışını özetlemektedir. Günümüzün sloganı Sennett’in (2002) çokça vurguladığı gibi “uzun vade yok” tur. Bu insanın olduğu her yerde yeni gerçeklik olarak karşımıza çıkmaktadır. Birbiriyle bağlantılı ve sürdürülebilir ilişkiler yerine anda kalan anılar üzerinden iletişim kurulmaktadır. Baudrillard’a (1993) göre ise bugün önemli olan, eksikliği çok ciddi bir şekilde hissedilen bir aşk, duygu ve tutku talebinin varlığıdır. Daha önceki kuşaklar, romantik ya da post-romantik olanlar, aşkı bir tutku, bir kader gibi yaşamışlardır. Bizimkiyse neoromantik bir aşktır.

Modern kapitalizmin başarısızlığa mahkûm ettiği insanların sayısının giderek artmasının, daha geniş bir cemaat duygusunu ve daha güçlü bir karakter hissini gerekli kıldığını ileri süren Sennett (2002, s. 142-45)’e göre, modern kapitalizm koşullarında esnek üretim tarzının belirsizlikleri, köklü bir güven ve bağlılık duygusunun yokluğu, kişinin kendi dışında bir şey yapamaması ve işi aracılığı ile hayatını çizememesi gibi hususlar, insanları bağlılık, güven ve derinliği başka yerlerde aramaya itmektedir. Bireylerin bir toplumu oluşturabilmesi için gerekli sosyal bağlarının gücünü karşılıklı

bağımlılık hissinden aldığını fakat günümüzde bağımlı olmanın utanç verici bir durum olarak algılandığı, bu sebeple yapılan bağımsızlık vurgusunun karşılıklı güvensizliği artırarak sosyal bağılıkları aşındırdığını vurgulamaktadır. Yeni gerçeklikte birey hem cemaat duygusunun özlemine çekmekte hem de içe kapanmaktadır. Nisbet de (1959, s. 11-17) esasen modern dünyanın tarihsiz ve geçmişsiz halinin, bireyleri mekanikleştirmesinden kaynaklı olarak toplumun giderek marjinal, köksüz ve yalnız hale geldiğini ifade etmektedir. Modern toplum koşullarında yaşanan bu gelişmelerle birlikte; artan sosyal hareketliliğe bağlı olarak şekillenen akışkan kimlik, toplumsal ilişkilerdeki ve bağılıklardaki yüzeysellik gibi gelişmeler, insanları mahremiyet, özgürlük, güven ve istikrar arayışına daha fazla itmektedir. Fakat bu arayış geçmiş dönemdeki arayışlara oranla daha adaletsizdir. Zira fiziksel olarak yerinde çakılı duruyor olsa bile artık tüm bireyler hareket halindedir. “Hareketsizlik sürekli değişen bir dünyada pek de gerçekçi bir seçenek değil. Bununla birlikte, bu yeni koşulun yarattığı sonuçlar son derece eşitsizdir. Bu nedenle bazı bireyler eksiksiz ve gerçek anlamda ‘küresel’ hale gelmiştir” (Bauman, 2017, s. 9).

Modern sonrası dönemde aile ve ilişkilerin gerçekliğini tekrar biçimlendiren bu unsurların yanı sıra kadının çalışma hayatına dahil olması ile aile içi iş bölümü ve toplumsal cinsiyet tanımlarının baştan yapılması, modern yaşamda geleneksel anlayışlarla devam eden bireyler arasında aile içi huzursuzluklar ve boşanma oranlarının artması önemli bir etkidir. Bunun yanında göç sebebiyle aile üyeleri arasında oluşan ayrılıklar ve yine göç sebebiyle yaşanan adaptasyon sorunları, yer değiştiren aile üyeleri ile değiştirmeyenler arasında oluşan sınıf farklılaşması, özgürlük ve bireyselliğin ilişkilerde başat konuma gelmesine neden olmaktadır.

Ekonomi

“Yoksulluk halkı sosyal kargaşalıklara sürükler. Sosyal düzenin korunması için halkın ekonomik yönden doyurulması gerekir”

Konfüçyüs

Günümüz yeni gerçekliğinin odak noktasında bulunan unsurlardan bir de ekonomidir. Ekonomik etkinliklerin insan ve toplum yaşamını etkilediği, tarihsel gelişimi biçimlendirdiği görüşü İlk Çağ'lara kadar uzanmaktadır. Marx'ın on dokuzuncu yüzyılda savunmuş olduğu toplum yapısı ve işleyişi içinde en önemli rol oynayan faktörün ekonomi olduğunu inancı modern döneme damgasını vurmuş ve bir toplumun niteliğini belirleyen asıl ögenin üretim biçimi olduğu inancı yaygınlık kazanmıştır. Başka bir deyişle bireylerin yaşamak için gerekli olan maddi zenginlikleri elde ediş biçimi, yaşamaları için gerekli olan maddi zenginlik miktarından daha önemli olarak algılanmaya başlamıştır. Baudrillard Tüketim Toplumu (1997) adlı eserinde günümüz insanının en önemli özelliğinin nesnelere biriktirip yığmak olduğunu ifade etmiştir. Bunun sebebi olarak da bireyin yeni gerçekliğinin bolluktan güç elde edeceği inancını taşıması gösterilmektedir. Yeni birey artık emniyetsizdir. İlişkilerde de farkına vardığı üzere geleceğe yönelik bir garanti kesin olarak elde edilememektedir. Fakat yeni gerçeklikteki bolluk tasarruf için değil harcama için gereklidir. Yani geleceğe yönelik kesin bir garantisi olmayan birey bugün iyi hissetmek istemektedir. Baudrillard'a (1997) göre bu aşamada zenginliğin ölçütü ne kadar çok mala sahip olunduğu değil, ne kadar çok değiş tokuş yapıldığı, ne kadar çok yiyip, içip, gezildiğidir. Bu anlayış günümüz ekonomi anlayışının biçimlenme şeklinde ekonomik olarak “yeterli” bireyle ilgilenilmesi, diğerlerinin ilgi odağı olamaması sonucunu doğurmaktadır.

Debord, Gösteri Toplumu (1996) adlı eserinde bu duruma vurgu yapmıştır. “Kapitalist sistem işçiyi boş vakitleriyle ve insani yönüyle ele almaz. İşçinin üretim sürecindeki tüm makineleşmesiyle ve aşağılanmasıyla işçiyi baş başa bırakır ve onu sadece tüketici kisvesi altında kendisine son derece kibar davranılan bir yetişkin olarak görür.” Ekonomik olarak yetersiz olan birey ise sistem tarafından dışlanır. Büyüsü

Bozulmuş Dünyayı Büyülemek (2010) adlı eserinde George Ritzer tam da bundan bahsetmiş, büyüü bozulmuş bir dünyanın nasıl yeni gerçeklikle büyüendiğine, tüketim çılgınlığının alıveriş merkezlerinde bireylere yaptıkları büyüye vurgu yapmaktadır. Sekülerleşme sonucunda dini alanda ortaya çıkan boşluğu, alıveriş merkezlerinin doldurduğunu ve hatta aslında onların alıveriş merkezi değil “tüketim katedralleri” olduğunu iddia etmektedir.

Ekonomik olarak sistemde odak noktasında bulunamayan bireyler için günümüz yeni gerçekliği bir çözüm formülü yaratmıştır. Bunun adı “mış gibi görünmedir”. Toplumsal yaşamın iktisadın birikmiş sonuçları tarafından bütünüyle işgal edildiği bugünkü aşama da artık sahip olmaktan, gibi görünmeye doğru genel kayma söz konusudur (Debord, 1996). Günümüzün yeri gerçekliği, sahip olmak değil, sahipmiş gibi görünmektir. Bunun için, ürünlerinin gerçeği kadar sahtesi de mevcuttur. Bir markanın bir ürününü almak ekonomik olarak mümkün olmadığında, sahtesini bulup, almak yeni birey için hiç de zor değildir.

Baudrillard ve Ritzer “-mış gibi görünme / kendini –mış gibi gösterme” edimi için en uygun aracın kredi kartları olduğu konusunda hemfikirdir. Kredi kartları bireyin sisteme dâhil olmasını, zenginlerle benzer eylemler yapabilmesini sağladığından, bireyler bu sayede “zenginmiş gibi” görünmekte zorlanmamaktadır. Böylece kredi kartlarıyla desteklenen sistem bireyler arası yapay bir eşitlik oluşturmaktadır. Yaşanan “alternatif çağı”nda her şeyin bir ikamesi mevcuttur. Mücevherin gerçeğini alamayan birey, çaba harcamadan sahtesine sahip olmakta, iş ilişkisi yürümeyen birey, sorunları çözmeye çalışmak yerine yeni bir iş aramaya başlamaktadır. Bu yeni gerçeklikte fiyatları belirleyen de ürünlerin işlevi değil, imajlarıdır. “Bir Chrysler Le Baron ile bir BMW, teknik özellikleri açısından yaklaşık eşdeğer otomobillerdir, ama tamamen farklı bir “duygu” verdiği için tüketiciler açık olarak BMW'yi tercih etmektedir” (Fukuyama, 1999, s. 128) “Ciğerlerimize çektiğimiz gerçek ürün nedir? Marlboro ülkesini rüzgârlı vadilerinde atla gezinmenin vekaleten yaşanan keyfi mi, yoksa için için yanan tütünün sert keskin dumanı mı? Hangisi daha gerçek, hangisi daha az gerçek? Ve bunun bir önemi var mı gerçekten?

Hipergerçeklikte gerçek yıkılıp yok edilmiştir. İlgisiz kılınmıştır” (Baudrillard, 1983, s. 39). Yaşanan imajlar dünyasında gerçek her geçen an daha muğlak hale gelmektedir.

Politika

“Politikada hiçbir şey kazayla olmaz. Olmuşsa, öyle planlanmıştır”.

Franklin D. Roosevelt

Modern öncesi dönemde yönetim anlayışında politik liderin fonksiyonu günümüzde olduğundan daha az etkindir. Bunun nedeni, özellikle “taşıyıcı ve avcı toplumlarda, topluluğu harekete geçirecek politik otorite olmadığı için, lider etkisinin en az düzeyde olmasından kaynaklanmaktadır. Ancak, sonrasında diğer toplum biçimlerinin hepsinde farklı politik öznelerin varlığı -şefler, lordlar, krallar, hükümetler- o toplumdaki gelişmenin gidişatını belirlemeye başlamıştır” (Giddens, 2000, s. 553).

Modern dönemle beraber siyasal anlamda dünya çapında liberal demokrasiye geçiş eğilimi gözlenmektedir (Fukuyama, 1999, s. 39-55). Bu durum modern doğa biliminin mekanizmasının niçin liberal demokrasiye yol açtığı tartışmalarını başlatmıştır. Modern doğa bilimi tarafından belirlenen ileri sanayileşmenin mantığı kapitalizmi ve piyasa ekonomisini hazırlıyorsa, aynı zamanda serbest seçilmiş hükümetleri ve demokratik katılımı da hazırlamakta mıdır soruları 1950’lerle beraber gündeme gelmiştir. Martin Lipset (1959) istikrarlı demokratik koşullar ile ekonomik gelişme düzeyi ve kentleşme ve eğitim düzeyi gibi öteki göstergeler arasında açık bir karşılıklı bağlantı bulunduğunu ampirik olarak kanıtlamaktadır. Liberal demokrasi ve ekonomik gelişme arasındaki bağlantı sanayileşme sayesinde ortaya çıkan yeni orta sınıfın siyasal katılım, insan hak ve özgürlükleri gibi talepleri olmasından ötürü olduğu iddia edilmektedir. Emek piyasasının ihtiyaç duyduğu vasıflı iş gücü ile yeni oluşan orta sınıf toplumun eğitim düzeyindeki artışı, eşitlik adalet, özgürlük gibi taleplerin dillendirilmesine olanak tanınmasıyla bu bağlantının görünür olmasını sağlamaktadır.

Sanayileşmenin ilk dönemlerinde gelir farklılıkları büyük olmakla birlikte, ekonomik gelişme, iyi eğitilmiş bir işgücüne olan talebi muazzam ölçüde artırarak sonunda koşullarda oldukça geniş bir eşitlik sağlamaktadır. Koşullardaki böylesi geniş bir eşitlik, bu eşitliğe saygı göstermeyen ve bütün yurttaşların eşit haklı politik katılımına izin vermeyen bir politik sistemin reddedilmesini sağlamaktadır. Orta sınıf toplumların eğitim düzeyindeki genel yükselişin sonucu olarak “bir diktatörlük bile, eğer gelişmiş bir ekonomi amaçlıyorsa, genel eğitimi geliştirmeden ve yüksek ve uzman eğitimini herkese açmadan yapamaz. Sanayi toplumları çok çeşitli ve uzmanlaşmış eğitim kurumları olmadan var olamazlar. Gelişmiş ülkelerde bir insanın toplumsal statüsü büyük ölçüde eğitimine bağlıdır” (Fukuyama, 1999, s. 59).

Modern sonrası dönemin politik gerçekliğinin önemli bir boyutu ise bilgi sahipliği üzerinden yorumlanmaktadır. Zira iktidarın bilgiye, bilginin de iktidara sürekli eklemlendiği gerçeklikte iktidar işleyişi bilgi nesnelere yaratmakta, bunları ortaya çıkarmakta, enformasyon biriktirmekte ve bunları iktidar için kullanmaktadır (Foucault, 1992, s. 293-298). Başka bir deyişle “toplumda bilgiye sahip olmak iktidar olmaktır” (Bauman, 2003, s. 62). Zira bilgiye sahip olanlar aynı zamanda bu bilginin nasıl kullanılacağını da belirleme erkine sahip bulunmaktadır.

Teknoloji ve Bilim

“Yani, modern toplum bir kafes olmakla kalmaz, içindeki insanlar da o kafesin parmaklıklarınca biçimlendirilir.”

Marshall Berman

Teknoloji, son iki yüzyıldan beri, bilimin bir tür uygulama alanı olmuştur. Teknolojinin gelişimi sanayileşmeyi hızlandırmış, üretimi çeşitlendirerek arttırmış, bireyleri ve toplumsal yapıyı değiştirmiştir. Sanayileşme ile sanayileşmenin yoğun olduğu merkezlere göçler artmış eğitimden aileye, hukuktan sağlığa birçok dönüşüm yaşanmaya başlamıştır.

Modernlikle birlikte yücelen hatta hak ettiği yeri bulduğu düşünülen bilginin gerçekliği ve ona verilen değer günümüz dünyasında bulanıklaşmaya başlamıştır. Oysaki Aydınlanma çağının hemen arkasından batılı fikir önderleri halkları çağın “bilginin çağı” olduğuna inandırmışlardı. Avrupa, Aydınlanma’dan önce geçerli olan “tanrı merkezli” çağdan çıkmıştı ve ilahi güce olan inanç, modernizm ile yerini bilgiyi merkeze koyan görüşe bırakmıştı. Buna bağlı olarak insanlığın dokunabileceği en üst noktaya ancak akıl ve bilim yoluyla ulaşabileceği inancı Kant’la birlikte ortaya çıkmıştı. Artık modern toplum, bilim ve teknoloji aracılığıyla düzenlenmekte ve bilinçli, rasyonel insanlardan oluşmaktaydı. Herkes huzurluydu ki, “modern” kavramının kendi içinde birtakım gerilimleri birlikte getirdiği fark edildi. Bilimin yüceltilmesi dolayısıyla her geçen gün başarıya koşması, insanlık yararına olduğu kadar insanlığın kötülüğüne de kullanılabilirdi. Teknolojinin insanın yaşam kalitesine katkısı kadar yıkımın, savaşların ve terörün de amaçlarına hizmet edebileceği ortaya çıkmıştı. Bu paradoksa dair düşünürlerin farklı yorumlamaları bulunmaktadır. Örneğin Giddens (2000, s. 46), bu değişimleri küreselleşmeye bağlama eğilimindedir. Ona göre “1960’lardan sonra iletişim sisteminde görülen dev değişiklikler, küreselleşme sürecinin temelini oluşturmakta, onu tüm boyutlarıyla etkilemektedir. Anında elektronik iletişim, sadece haberlerin ya da bilgilerin daha çabuk aktarılmasını sağlayan bir yol olarak kalmamakta aynı zamanda hayatın tüm dokusu da değiştirmektedir. Geleneksel modern toplum yapısı, yerini enformasyon araçlarının, diğer bir deyişle bilişim teknolojilerinin ortaya çıkardığı toplum yapısına bırakmaktadır. Modern insanın iş ve toplumsal düzeni değişmekte olup, toplu üretim ve merkezi felsefe yoluyla şekillenen bütünü parçaları halinde ve yüz yüze iletişime bağlı insanlar arası ilişkiler, yerini iletişim araçlarının kontrolünde sanal ilişkilere bırakmaktadır. Dün toplum içinde karşılıklı iletişime bağlı oluşan birliktelikler, bugün coğrafya ve mesafeyi ortadan kaldırarak mesajların aracılığıyla yeni gerçeklik içerisinde sanal oluşumlara dönüşmüştür. İlişkiler ise sanal ortamlarda daha da farklı boyutlar kazanmaya başlamıştır”.

Gerçeklik ve sanallık ilişkinin en bilinen alegorisi milattan öncesine Platon’un Mağara metaforuna kadar uzanmaktadır. Platon günümüzde sanal dünyayı

anlamlandırmak için kullandığımız ifadeleri çocuklukların beri mağarada yaşayan insanların ve taşıdıkları araçların mağaranın kapısından duvara yansıyan gölgelerinin içeriden olduğundan daha farklı, daha korkutucu ya da daha büyük görünmesine rağmen gerçek sanılmasından bahsetmektedir. Bu sanrıdan kurtulmanın yolu korkuyla yüzleşip aşama aşama mağaradan dışarı çıkarak gerçeğe ulaşmaktır. Bu metafor literatürde psikolojiden siyasete, eğitimden hukuka birçok alanda olanaksızlık sebebiyle cesaretini kaybetme ve gerçeklik algısını da buna bağlı olarak kaybetme bağlamında yorumlanmıştır. Fakat modern sonrası bulunduğumuz noktada imkânsızlık neticesinde değil, bireysel tercihler doğrultusunda sanal dünyada varoluş ile gerçekliğin biçim değiştirmesi söz konusudur. “Bilgi ve iletişim teknolojilerinin sunduğu olanaklarla yaygın hale gelen internet, bireyleri zaman ve mekân farkı olmaksızın bir araya getirmekte, gerçeğin küçük bir bölümünü görsel-işitsel kanallar yardımıyla ileterek tüm gerçekliği sunduğu iddiasını taşımaktadır. Şüpheli-sorgulayıcı bireyler bile gün içinde karşılaştıkları enformasyon bombardımanının bir kısmından kendini koruyabilmektedir. Bu araçlarda gerçeğin yerini imaj aldığından şahsiyetler kendini ifade edememekte, bilgiler sanal, çizgisel ve tahmini kalmaktadır” (Danto, 1990, s. 44). Dolayısıyla bilincin algılayamadığını uyarılar gün içinde bireylerin bilinçaltını doldurmakta ve gerçeklik algısında deformasyona yol açmaktadır.

Tönnies’in cemaat-cemiyet (gemeinschaft-gesellschaft) kavramlaştırmasındaki cemaat belli bir mekânda bir araya gelme önkoşulunu taşımaktayken günümüzde teknolojinin sunduğu imkanlar bireylerin kolektif bir oluşum içinde olabilmeleri için fiziksel bir aradalık halinde olmasına gerek duyulmamasını sağlamıştır. Bu da sanal cemaat kavramının ortaya çıkışına yol açmıştır. Sanal cemaat kavramı ilk kez Howard Rheingold (1987, s.3) “bireylerin ilgi alanlarına göre network (internet) aracıyla bir araya geldiği anlayabileceği sembollerden oluşmaktadır. Bu oluşumda bireyler espri, bilimsel tartışma, ticaret yapabilmekte, duygusal ilişkiler yaşayabilmekte, ortak sevgi ya da ortak nefret duyguları taşıyabilmektedir. Ayrıca sanal cemaatin kamusal alanda pasifleşip sanalda aktifleşen bireylere sunduğu en parlak imkân “kurulan birlikteliklerin, geleneksel topluluğun aksine bireylerin ilgi alanları, beğenilerine göre kendi seçimleri ile

kurulmasıdır” (Rheingold, 1987, s. 5) Dolayısıyla Richard Sennett’in (1996) Kamusal İnsanın Çöküşü adlı eserinde modern dönemde kamusal alandan el çekmek zorunda kalan bireyin kolektif bir oluşumda var olma özlemini sanal alanda gidermesi hali apaçık gözlenmektedir. Zira ancak bu şekilde “bireyler, siber alanda toplumsal ortaklık duygusunu yeniden yaşayabilmektedirler” (Robins, 1999, s. 161).

Sanal cemaatlerin sunduğu imkânlar vesilesiyle kişiler fazla zorlanmadan kolektif kimlik dahil duygusunu yaşayabilmekte, kendi zevk ve tercihleriyle özdeş kişilerle yüze yüze gelmeden yakınlık kurabilmektedir. Bu birey için büyük bir imkân olarak görülmektedir. Fakat sorunlu nokta bilim ve teknolojinin sunduğu diğer imkânlar yardımıyla sanal ortamlarda sunulanın gerçeklikle bağının kopmuş olma ihtimalidir.

Sartori’nin (2004) de Görmenin İktidarı adlı eserinde pek çok yönden altını çizdiği üzere görmenin bir iktidarı vardır. Herhangi bir imgeyi görebilen kişi göremeyene kıyasla bilgiye vakıf olma gücüne sahip olmaktadır. Fakat yine birey görebildiğinde imgeleri kendi konumuna göre görmektedir ve çoğu zaman bunun farkında olmamaktadır. Sennett’in Gözün Vicdanı (1999) adlı eserinde konuyla ilgili olarak, görmenin bireylere dünyaya sahip olmayı garantilediği sanrısını yarattığını ifade etmektedir. Ortaya çıkan gösteri toplumunda birey her şeyi manzaraya dönüştürerek ve bu yolla her şeyi kaskatı hale getirerek (felç ederek) kendisine bir anlam vermektedir. Bu tür bir toplum isteksiz ve bilinçsiz aktörü, seyirci rolü oynamaya zorlamakta ve her şeyi görselleştirerek dondurmaktadır (Debord, 1996). Bu durum bireylerdeki aktif katılım arzusunu deforme ederek pasif izleyici yaratmaktadır. Bundan da kötüsü birey gördüğünün gerçekliğinden kuşku duymamakta, görüntünün deforme edilip edilmediğini sorgulamamaktadır.

Bu aşamada Baudrillard (2011, s. 20) “gerçekliğin artık yok olduğunu bireylerin tamamen imge yanılısına ve simülasyonu yaşadığını” ifade etmek için simülakr kavramını ortaya atmaktadır. Buna göre simülakr, “gönderenden yoksun ve nerede başlayıp nerede bittiği bilinmeyen, hiçbir şeyin durduramadığı bir kapalı devre içinde, gerçeğin yerine değil yalnızca kendi kendinin yerine geçebilen bir şeydir. Bu kavramı

açıklarken Baudrillard artık tüm bireylerin gerçek ötesilik (hiper gerçeklik) dünyasında yaşamakta olduğunu bunun da gerçekten çok daha gerçek bir sahte dünyada yaşandığı anlamına geldiğini söylemektedir. Bireyin gerçeklik olarak gördüğü şey, aslında bu tür iletişimin kendisi tarafından yeniden yapılandırılmış halidir. Şeylerin neye benzedikleriyle gerçekte ne oldukları arasındaki zıtlık hiper-gerçekliği yaratmıştır”.

Bu yeni gerçeklikte benzetim yoluyla yaratılan modelin temsil ettiği şey, gerçekten daha gerçek olmayı becerebilmiştir. Birey ona sunulanlarla, kendisini ve dünyayı yeniden tanımlamaktadır. Gerçekle illüzyon yer değiştirmektedir. Ürünler, hizmetler, fikirler işlev ve verimlilikleriyle tanımlanmamakta, kendilerine atfedilen fanteziler ile bireylerin karşısına çıkarılmaktadır.

Kitle İletişim Araçları

“İlkel toplumun maskları vardı, burjuva toplumunun aynaları, bizim ise görüntülerimiz var.”

Jean Baudrillard

Bilim ve teknolojinin ilerlemesi insanlık için birçok imkân yaratırken iletişim araçları da bununla doğru orantılı olarak gelişim kaydetmiştir. İnsanlık tarihinin başlangıcı ile birlikte var olan iletişim, dünya tarihinin farklı dönemlerinde farklı şekillerde vücut bulmuş, kültürel süreçte yüz yüze iletişimden sözlü, yazılı, görsel işitsel ve dijital gibi farklı biçimlerde gelişme göstermiştir. Tek kaynaktan tek alıcıya kurulan iletişim alıcı grubunun genişlemesiyle kitlesel hal almış teknoloji de buna uygun kanallar üretmiştir.

Öncelikle sinema ve radyonun ardından özellikle televizyonun icadı iletişimin sadece kaynağın duygu, düşünce ve ihtiyaçlarının iletilmesi işlevlerini yerine getirmesinin yanında kaynağın farklı aktarımları ile bireylerde değişim yaratma amacını da ortaya koymasına olanak tanımıştır. Başlangıçta eğlence ve boş zaman değerlendirme amacıyla hanelere giren televizyonun bireylerin düşünme, hissetme biçimine, aile içi ve

toplumsal ilişkilerinin şekline kadar, bütün yaşantı biçimlerini kapsayacak şekilde etkili olduğu bugün herkes tarafından kabul edilmektedir. İnsanoğlunun bilimsel buluşlara imza atarken motivasyonu olan boş zaman yaratma amacı, yine insanoğlunun başka bir icadı olan ve boş zaman değerlendirmeye yarayan televizyon ile desteklenmiştir. Hava, kara deniz araçları gibi ulaşım teknolojileri, bilgisayar ve otomasyon, ev aletlerinin icadı gibi kişilerin daha az zaman harcayarak aynı sonuçları elde etmesi amacıyla ortaya çıkarılan ürünlerin yardımıyla daha fazla boş zamana kavuşan insanoğlunun bu boş zamanı verimli geçirmesi arzu edilirken kitle iletişim araçları farklı bir noktayı işaret etmiştir. Debord (1996, s.159) bu durumu “sürekli olarak sürekli elde edilmeye çalışılan zaman tasarrufunun ABD halkı için fazladan 3 – 6 saat daha TV izlemeye ayrılması” sonucunu doğrduğuna işaret ederek açıklamaktadır. Televizyona ayrılan zaman arttıkça toplumsal ilişkilerde yeni bir gerçeklik oluşmaya başlamıştır. Bu aşamada birçok düşünür TV yüzünden, gerçeklik değerlerinin kaybolduğu, insan ilişkilerinin menfaat ilişkisine dönüştüğü, geleneksel saygı ve sevgi kavramlarının yok edildiğinden yakınmaktadır. Toplumun büyük bir kısmı için kitle iletişim kuramlarından biri olan sihirli mermi kuramında olduğu gibi içeriklerin sorgulanmadan doğru kabul edildiği inancı, kitle iletişim araçlarının tarafsız yahut ideolojik açılımlar sunup sunmadığı tartışmalarını beraberinde getirmiştir. Özellikle görsel ve işitsel sunumlardaki amacın, salt toplumu bilgilendirme, eğlendirme ve bireyin çağdaş normlara uygun bir yaşantı düzeyine ulaşması noktasında bir gelişme ve değişmeyi sağlamaya çalışmak mı yoksa yapılan yayınlar yoluyla mevcut kültürel formun yerine yenisinin mi yaratılması amaçlandığı bu tartışmaların odak noktasında durmaktadır. Medya eliyle oluşturulan yeni gerçeklik düzeninde artık illüzyon ve gerçek birbirine karışmıştır. Bireyler kimi zaman gerçek sandıklarının gerçek olmadığını öğrenip hayıflanmakta, kimi zaman ise gerçeğin kitle iletişim araçlarıyla yeniden yaratıldığına şahit olmaktadır. Bazı manipülatif medya içerikleri iyileri kötü, kötülerini iyi olarak gösterebilmekte ve bu nedenle bazı kişi ve kurumların medyayla sıkı ilişkiler kurması gerekebilmektedir.

Kitle iletişim araçlarının lokomotif teorisi olarak adlandırılan bir durum yarattığı kabul edilmektedir. Düzeyi her bireyde aynı olmamakla beraber ekranda görülen ve

“insanın gösterideki temsili olan kişi olası bir rolün imajını kendinde toplayarak bayağılığı somutlaştırır. Onlar çeşitli yaşam tarzlarını canlandırmak için vardılar ve toplumsal emeğin ulaşılmaz sonucunu temsil ederler. Sistemin temsilcisi olan hayranlık duyulan bu insanlar neyseler, aslında o olmadıkları için meşhurdurlar (Debord, 1996, s.60). Bu durum dolayısıyla yine Baudrillard’ın işaret ettiği hiper gerçeklik kavramı medya ürünleri üzerinde varlık göstermektedir. Zira Baudrillard’da hiper gerçekliği açıklarken bu kavramla en fazla teknoloji ve kitle iletişim araçlarında karşılaşılmakta olduğunun altını çizmektedir. Ona göre bu iki platformda sanal gerçeğin yerine geçmekte bireylerin referansları da bu gerçek ötesi zemin üzerinde kurgulanmaktadır.

Kitle iletişim araçlarının bireyde yarattığı dönüşümün başka bir unsuruna ise Noam Chomsky (2002) Medya Gerçeği adlı eserinde dikkat çekmektedir. “Yıllar önce, zavallı bir kuşun petrole bulanmış, çaresiz görüntüsü karşısında dehşete kapılıp lanetler yağdıracak kadar hassas olduğumuz günlerde, çoğu kadın ve çocuk, 100 bine yakın insanın gökyüzünden yağın bombalar altında ölümünü, sıcak odalarımızda kahvemizi yudumlayıp koltuğa yayılırken, havai fişek gösterileri gibi izlemiştik. Bundan tam on yıl sonra da tüm dünya nefesini tutup o müthiş 11 Eylül saldırısını izledi. Gösteri mekânı bu defa dünyanın en büyük ticaret ve finans merkeziydi. Hemen ardından ABD'nin bir “cezalandırma eylemi” olarak giriştiği Afganistan operasyonu, Ariel Şaron'un bütün pervasızlığıyla Filistin şehirlerini yakıp yıkması ve Arafat'ı kuşatma altında tutmasının yanında, yalnız kovboyun dünyaya inat muhtemel Irak operasyonu o günlere hem ne kadar uzak hem de ne kadar yakın olduğumuzu gösterdi. Bu süreç içinde, medyanın rızanın üretilmesindeki ve güdümlü gerçeklik yaratılmasındaki rolü hiç değişmedi.” diyerek aslında Debord'un Gösteri Toplumu kavramına da gönderme yapmaktadır. Gerçekten kışın üşümüş bir serçe gördüğünde gözleri dolan birey bugün dünyadaki kıyımı sanki bir sinema filmi izlercesine rahatlık içinde ve tepkisiz olarak izleyebilmektedir. Yeni birey dönüşürken yeni bir savunma mekanizması da edinmiştir. Bunun adı tepkisizliktir. Baudrillard da benzer şekilde günümüzde hiper gerçekliğin önemli bir özelliği olarak tepkisizlik olaylarının giderek arttığına işaret etmektedir.

Günümüzde kitle iletişim araçlarının bireyde yarattığı dönüşümün başka bir boyutu ise Fromm'un (1994) Kendini Savunan İnsan adlı eserinde ifade edilmektedir. Fromm'a göre günümüz insanı adeta sadece sahip olduklarıyla var olacağı, aksi halde bir hiç olacağı düşüncesine kitle iletişim araçları vasıtasıyla itilmekte, bu nedenle de sürekli tüketmek zorunda bırakılmaktadır. Özellikle kitle iletişim araçları dolayısıyla yapay gereksinimler üretilmekte, birey bir tür doyumsuzluğa yöneltilmektedir. Yeni gerçeklikte Debord'un (1996, s. 69) sözleriyle "her özel ürün sırası geldiğinde törensel bir şekilde kesinlikle eşi benzeri olmayan bir şey olarak tanıtılmaktadır. Gösteride büyüleyici olan bu nesne, tüketicinin evine girdiği an bayağılaşır. Ancak, tüketici bunun farkına varamayacak kadar yeni tanıtılan nesneyi arzulamaya yoğunlaşmıştır."

McLuhan'ın "araç mesajdır" sözü ile esasen kitle iletişim araçlarının sosyal etki yaratmada mesajın içeriği kadar etkili olduğu ifade edilmektedir. Bahsi geçen sosyal etki bireylere yeni değerler katmakta yeni kültürlere adaptasyonlarını sağlamaktadır. Kitle iletişim araçlarının ileri teknolojiye ulaşarak toplumsal sınırları aşmasıyla artık dünya küresel bir köydür (McLuhan, 2001, s. 32). Bu noktada teknoloji üretimi ve sahipliği bu yenedünyada yeni gerçekliğin belirleyicisi konumuna gelmiştir.

SONUÇ

Aydınlanma ile toplumsal dönüşümün bireysel anlamda fitili ateşlenmiştir. Zira Aydınlanma felsefesi, aklın üstünlüğünü savunmuştur. Bu sayede, aklın maddi olmayan, insani sorunlar için çözümler sunacağı umudunu geliştirmiştir. Diğer yandan, modernleşme sürecinde gelişen akılcılık, araçsal us boyutunu aşmamıştır. Araçsal ussallık, kişisel amaçlara en kısa yoldan ulaşmanın araç ve tekniklerinin bilgisini barındıran akli temsil etmeye başlamıştır (Atiker, 1998, s. 7) Bu nirengi noktasından itibaren Aydınlanma'yı takip eden modern toplum anlayışı her ne kadar olayların düzenli akışı, uyumlu parçaların birliği, şeylerin kendilerinden beklendiği gibi kalacakları bir durum olarak "düzen" fikrini yeni geliştirmemiş olsa da düzene duyulan ilgi, onun hakkında bir şeyler yapmaya duyulan arzu, bir şey yapılmadığında düzenin kaosa dönüşeceği korkusu ile yeniden biçimlenmeye başlamıştır. Modern bir toplumda, düzen

ile kaos arasındaki dengeyi ancak insan faaliyetlerinin hassas yönetimi sağlayabilir (Bauman, 2002, s. 200-202) düşüncesi modernizmin ana iskeletini oluşturmuştur. Modern sonrası yaşam biçimlerinde ise “modernizmin saygınlığına yönelik tarihi bir karşı duruş bulunmaktadır. Artık modernizmin politik projesi olan Liberalizmden kültürel ve bilimsel tarafı olan Aydınlanma’dan, ekonomik sistemi olan kapitalizmden bir kopuş yaşanmıştır” (Nascimento, 2005, s. 351). Bu çalışmanın temel amacı hakikat, gerçeklik, doğru, simulakr, hyper-realty, post truth kavramlarını kuramsal düzeyde tartışmaktan ziyade modernizm sonrası vuku bulan bu kopuş sonrası toplumsal pratiklerin aldığı biçimi yeni gerçeklik kavramıyla betimlemektir.

Bu çalışmada ele alınan yeni gerçeklik ifadesi modern sonrası dönemde bireyin maruz kaldığı yeni durumları ifade etmekte ve çalışma içinde bireylerin oluşturduğu toplumsal yapılar içindeki işleyişi vasıtasıyla ortaya konmaktadır. Çalışmanın alt başlıklarını oluşturan aile ve ilişkiler, ekonomi, politika, teknoloji ve bilim, kitle iletişim araçları hususlarında bireyin yüz yüze geldiği yeni durumları modern ve modern sonrası dönemde sebep sonuç düzleminde bir tartışma çalışmada yer almaktadır.

Günümüzde geleneksel geniş aile biçimi özellikle ekonomik gerekçelerle çekirdek aileye, hatta tek ebeveynli ailelere evrilmektedir. Toplumun en küçük yapı taşı olarak nitelenen ailede yaşanan bu değişim elbette ki tüm düzeylerdeki toplumsal ilişkilere de sirayet etmektedir. Günümüz ilişkileri hem bireyin kendini sonsuz yalnızlık ve güvencesizlik halinde hissettiği, hem de uzun vade olmadığı bilinciyle sürdürülmeye çalışılmaktadır. Ekonomik parametrelere göre her geçen gün kural değiştiren iletişim pratikleri önceki dönemlerde erdemli sayılan hareketlerin, kısmen mantıksız olarak nitelendiği bir gerçekliğe kapı aralamaktadır. Bu yeni durumdan siyaset de nasibini almakta, siyasi partiler kitle partilerinden “catch-all” hepsini yakala partilerine doğru bir eğilim göstermektedir. Politik söylemler de bu çerçevede her kesimden insana seslenebilecek biçimde dizayn edilmektedir. Öte yandan özellikle kitle iletişim araçlarının ve dijital teknolojilerin ulaşılabilirliğinin artması yeni bir iletişim biçimi olan sanal ilişkileri yaşamlara dahil etmektedir. Bu sanal ilişkiler dijital vatandaşlıktan esnek

çalışma koşullarına, sanal aşklardan nefret söylemlerinin meşrulaşmasına uzanan bir yelpazede işlev görebilmektedir. Toplumdan bahsedebilmenin önkoşulu elbette ki değişimdir. Toplumsal değişim bir kez başladığında iletişimden sosyal örgütlenme sistemlerine, değer sistemlerinden yasal kurumlara kadar sirayet etmektedir. Bu dinamik yapı içinde yaşayan birey değişimin yarattığı dönüşüme olumlu ya da olumsuz olarak maruz kalmakta, aynı birey kimi zaman fail kimi zaman mağdur olmaktadır.

Bu çalışmada modern sonrası toplumların dönüşümü bireyler üzerinden görünür hale getirilmeye çalışılmaktadır. Çalışmada tarihsel ve bağlamsal akışı daha nesnel gözleyebilmek için geleneksel toplumda bireylerin gerçeklik anlayışının modern toplumda nasıl dönüştüğü, bugün bulunulan noktaya gelindiğinde ise dönüşen gerçeklik algısının iletişimsel düzeydeki yansımaları değerlendirilmektedir.

Sonuç olarak modern dönemin belirlenebilirlik, standardizasyon, öngörülebilirlik gibi övgüye mazhar özelliklerinin vaatlerini yerine getirememesi ya da insanlık yararına kullanılmaması sonucu modern sonrası dönemde yeni bir gerçeklik oluşmuştur. Bu gerçeklik hakikat ile gerçeklik, alışılmış ile alışılmamış ya da gerçek ile taklit tartışmasından öte; gerçek ile gerçek sanılan arasındaki mücadeleyi ortaya koymaktadır. Bu çalışmada toplumun tüm kılcal damarlarına nüfuz eden bu yeni gerçeklik iletişim alanına yansıyan yönleriyle değerlendirilmekte, bundan sonra bu alanda yapılacak çalışmalara katkı sunmaktadır.

KAYNAKÇA

- Alexander, J. (1983). Theoretical Logic İn Sociology, The Classical Attempt At Theoretical Synthesis: Max Weber, Berkeley: University Of California Press.
- Atiker, E. (1998). Modernizm Ve Kitle Toplumu, Ankara: Vadi Yayınları.
- Baudrillard, J. (1997). Tüketim Toplumu, İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Baudrillard, J. (2002). Çaresiz Stratejiler, İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınları.
- Baudrillard, J. (2005). İmkânsız Takas, (Çev. A. Sönmezay). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Baudrillard, J. (2011). Simulakrlar Ve Simülasyon (Çev. Oğuz Adanır). Ankara: Doğu Batı.
- Bauman, Z. (2003). Sosyolojik Düşünmek. (Çev. Abdullah Yılmaz). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Bauman, Z. (2003). Yasa Koyucular İle Yorumcular (Çev. Kemal Atakay). İstanbul: Metis Yayınları.
- Bauman, Z, Lyon D. (2016) Akışkan Gözetim (Çev. Elçin Yılmaz). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Bauman, Z. (2017). Kimlik. (Çev. Mesut Hazır). Ankara: Heretik Yayınları.
- Casanova, J. (1994). Public Religions İn The Modern World. Chigago: Chigago University Press, Chigago.
- Chomsky, N. (2002). Medya Gerçeği (Çev: Osman Akinhay, Abdullah Yılmaz). İstanbul: Everest Yayınları.
- Cohen, A. J. (2000). Does Commnitarianism Require İndividual İndependence?. Thejournal Of Ethics. 4: 283-3005.
- Danto, A. C. (1990). The Hyper-Intellectual. The New Republic. <https://Elibrary.Ru/İtem.Asp?İd=1538662>

- Debord, G. (1996). Gösteri Toplumu (Çev: Okşan Taşkent, Ayşen Ekmekçi). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Fromm, E. (1994). Kendini Savunan İnsan (Çev: Necla Arat). İstanbul: Say Yayıncılık.
- Foucault, M. (1992). Hapishanenin Doğuşu. Ankara: İmge Kitabevi.
- Fukuyama, F. (1999). Tarihin Sonu Ve Son İnsan (Çev: Zülfü Dicleli). İstanbul: Gün Yayıncılık.
- Giddens, A. (2000). Elimizden Kaçıp Giden Dünya (Çev: Osman Akınhay). İstanbul: Alfa Yayınları.
- Habermas, J. (1987). The Theory Of Communicative Action, The Critique Of Functionalist Reason, Londra: Politiy Press.
- Habermas, J. (1997). Kamusalığın Yapısal Dönüşümü (Çev: Tanıl Bora- Mithat Sancar). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Manning, R. C. (1997). Liberal And Communitarian Defenses Of Workplace Privacy. Journal Of Business Ethics,16: 817-823.
- Marx, G. T. (1985). The Surveillance Society-The Threat Of 1984-Style Techniques. Futurist, 19(3): 21-26.
- Mcluhan, M. (2001). Global Köy (Çev.Bahar Öcal Düzgören). İstanbul: Scala Yayıncılık.
- Mermer, A. (2017). Yeni Bilim Paradigması Ve Kaos Teorisi Perspektifinden Halkla İlişkiler. Asos Journal. 63, 695-705.
- Mermer Üzümlü, A. (2020). Covid-19 Pandemisi Kriz İletişimi: Gözetim Toplununun Yükselişi, Euroasia Journal Of Social Sciences & Humanities. 7, 36-43.
- Nascimento, A. (2005). Postmodernism Encyclopedia Of Politics: The Left And The Right, (Ed. Rodney P. Carlisle). Londra: Sage Publications.
- Nisbet, R. A. (1948). The Politics Of Social Pluralism: Some Reflections On Lamennais. The Journal Of Politics, 10(4), 764-786.

- Ritzer, G. (2010). Büyüsü Bozulmuş Dünyayı Büyülemek. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Robins, K. (1999). İmaj, Görmenin Kültür Ve Politikası, (Çev: Nurçay Türkoğlu). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Sarıbay, A. (2001). Postmodernite, Sivil Toplum Ve İslam, İstanbul: Alfa Yayınları.
- Sartori, G. (2004). Görmenin İktidarı. İstanbul: Karakutu Yayınları.
- Schluchter, W. (1989). Rationalism, Religion And Domination: A Weberian Perspective, (Çev:Neil Solomon) Los Angeles: University Of California Press.
- Sennett, R. (1996). Kamusal İnsanın Çöküşü, (Çev: Serpil Durak –Abdullah Yılmaz). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Sennett, R. (1999). Gözün Vicdanı, (Çev: Süha Sertabiboğlu – Can Kurultay). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Sennett, R. (2002). Karakter Aşınması (Çev: Barış Yıldırım). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Taylor, C. (1995), Modernliğin Sıkıntıları (Çev: Uğur Canbilen). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Warren, S., Brandies, L. (1970). The Right To Privacy, Lincoln: University Of Nebraska Press.
- Weber, M. (2014). Sosyoloji Yazıları (Çev: T.Parla). İstanbul: Deniz Yayınları, 14. Baskı.
- Wood, D. M. (2009). The Surveillance Society: Questions Of History, Place And Culture, European Journal Of Criminology, 6(2): 179-194.

EXTENDED ABSTRACT

While the world is moving from traditional to modern space, it has offered many opportunities to human beings. In the fields of education, health, communication and law, human beings have achieved opportunities that they could not even dream of in previous periods, and traditional structures began to lose their old throne one by one with the planable and predictable society project. The understanding that critical thinking, ignited by the Enlightenment, will purify humanity from superstitions, myths and mysterious forces, has brought with it the hope that humanity will always achieve better through science. In the process following the industrial revolution, inventions made one after another have facilitated human life and helped humans to prevail over nature. While it was predicted that technological developments, the discovery of financial resources, medical inventions and mass communication opportunities, especially in the last quarter of the 20th century, would serve to move human life to a higher point, humanity suddenly came face to face with world wars and crises. The widespread belief that modernism and the human mind can solve any problem; "Unexpected" pathologies such as environmental pollution, atomic bombs, nuclear and chemical weapons, and the "unexpected" negative impact of the immense progress of science on the social structure (Mermer, 2017, p. 696) has attracted the attention of many thinkers working on the subject.

According to Weber (2014), the most basic feature of modernity is the freedom of choice it offers to individuals. However, this freedom of choice has also created a "loss of meaning" and "loss of freedom" in the individual as a paradox. While presenting these two concepts as the pathologies of modernity, Weber states that they emerged simultaneously with modernity. Similarly, when we consider how the differences between the system and life space and their interaction space are institutionalized, the loss of freedom in the system as the distinction between system and life space becomes clear day by day, and the loss of meaning in the individual with the colonization of the life space has started (Habermas, 1987, p. 112-199). The concepts that Weber describes as loss of meaning and loss of freedom mainly emerged in the process of coping with

modernity. According to Habermas (1984:247), while the loss of freedom becomes visible with the bureaucratization of the individual, the loss of meaning is observed in the value areas of the individual in the process of transformation from traditional to modern, subject to instrumental rationality. Weber used the phrase 'distasteful world' to express these concepts more clearly. Weber (2014, p. 336) attributes the loss of meaning resulting from the bureaucratization of the modern individual, who is "chained to his work with all his material and spiritual being", to the loss of the monopoly of religions in presenting meaning. Praise for science has carried individuals to modernity, but at this point, it has not been able to wrap it up as much as religion. According to Weber, although religion can judge conflicting values and illuminate practical and social problems, it is not possible to present a collective meaning without losing its objectivity. Although modern law has the potential to create meaning for the modern individual, it can do this with an external motivation rather than the internal motivation offered by religions, so its effect is not permanent. Art experience, on the other hand, cannot offer an inclusive and collective opening with its subjective meanings. Therefore, in Weber's words, science, art and law have not been able to fill the gap left by religion. Efforts to present a meaning remain partial and individual in the face of religion. "Thus, the whole of meaning in the modern society, which has weakened with the development of formal rationality, has begun to functionally differentiate from other institutional wholes" (Schlucter, 1989, p. 80) At this stage, individuals face a two-dimensional secularization. These are related to the worldview of individuals and the functioning of institutions. Alternative life interpretations and more subjective lifestyles have emerged due to the difficulty of integration of religious beliefs and lifestyles into the modern world, the reflection of secularization in the modern individual. The reflection of institutional secularization, on the other hand, can result in depoliticization when religious principles, which are no longer based on a collective consensus, and social practices do not overlap. Although at the value level with modernity, religious values are combined with secular values; at the level of consciousness, attitudes towards the afterlife with worldly attitudes; At the institutional level, although it is stated that religious institutions have been replaced by

economic institutions (Alexander, 1983), it is stated that religion is still capable of creating meaning for modern people. The relationship between modernity and religion can be re-read through whether religions can make themselves known, especially in the public sphere (Casanova, 1994). However, emerging value gaps, new behavior patterns, deterioration in the production-consumption ratio, marginality, unemployment, increase in divorce rates, violence, ethnic groupings etc. It should not be overlooked that the changes are closely related to this process. The change that Weber expresses as the loss of freedom has evolved into a situation that the modern individual unwittingly accepts. In many countries, a loss of freedom has been created on a social scale with legal regulations, and institutional regulations have accompanied this loss. From security cameras to GPS devices, from wiretapping to live tracking, the possibilities offered by technology have brought about the loss of freedom.

In this study, the New Reality from Modern to Postmodern is evaluated through the transformations it has created in the fields of family and relationships, economy, politics, technology and science and mass communication.